

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ryszard Marchwicki

Sędziowie: SO Małgorzata Radomska-Stęplewska (spr.)

SO Anna Czarnecka

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2014 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi R. P. złożonej w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. nr 179, poz. 1843)

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego w G.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie I C (...)

prowadzonej przez Sąd Rejonowy w G.

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy w G. pod sygn. akt I C (...) wystąpiła przewlekłość;
2. zasądzić od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w G. na rzecz skarżącego R. P. kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
3. zwrócić skarżącemu opłatę od skargi w kwocie 100 zł.

SSO M. Radomska - Stęplewska SSO R. Marchwicki SSO A. Czarnecka

UZASADNIENIE

R. P. pismem z dnia 3 grudnia 2013 r. złożył skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843).

Skarżący wniósł o:

- 1) stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie I C (...) nastąpiła przewlekłość postępowania,
- 2) przyznanie od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w G. na jego rzecz kwoty 4.000 zł,
- 3) zwrot uiszczonych opłat w kwocie 100 zł w razie uwzględnienia skargi.

W uzasadnieniu skargi skarżący podniósł, że pozwem z dnia 21.08.2012r. wytoczył przeciwko pozwanej powództwo o zapłatę. W dniu 20 września 2012r. wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który co do części

zasądzonej kwoty zaskarżyła sprzeciwem pozwana. Pierwszy i jedyny, jak dotąd, termin rozprawy wyznaczono na dzień 15 listopada 2012r. Na terminie rozprawy skarżący zobowiązany został do uiszczenia zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, co w wyznaczonym przez Sąd terminie uczynił. Postanowieniem z dnia 28.11.2012r. wydanym na posiedzeniu niejawnym Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia wysokości czynszu, jaki skarżący mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu. Od momentu wydania powyższego postanowienia nie podjęto żadnych dodatkowych czynności zmierzających do merytorycznego rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, nie została sporządzona opinia przez biegłego sądowego, przy czym raz podjęto próbę przekazania akt biegłemu, który zwrócił je do Sądu uznając, iż nie posiada kompetencji do wydania opinii.

Skarżący podkreślił, że pomimo, iż od dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii biegłego upłynął już ponad rok, to w dalszym ciągu opinia nie została sporządzona, co uniemożliwia wyznaczenie kolejnego terminu rozprawy i merytoryczne zakończenia sprawy w I instancji. W ocenie skarżącego na gruncie stanu faktycznego sprawy uzasadniony jest wniosek, iż działanie Sądu I instancji jest przewlekłe, i to co najmniej w dwu przypadkach. Po pierwsze termin rozprawy w niniejszej sprawie wyznaczony został dopiero dwa miesiące od dnia złożenia sprzeciwu przez pozwaną. Po drugie - istotniejsze - pomimo upływu ponad roku czasu od dnia dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego sąd do tej pory nie zdołał tego obowiązku procesowego od biegłego sądowego wyegzekwować. Terminowość zatem czynności procesowej w postaci dowodu z opinii biegłego sądowego została w sposób znaczny przekroczona.

Skarb Państwa - Prezes Sądu Rejonowego w G. zgłosił swój udział w sprawie wywołanej skargą i wniósł o oddalenie skargi.

W uzasadnieniu pisma, odnosząc się do zarzutu skarżącego dotyczącego przewlekłości postępowania w okresie od złożenia sprzeciwu do wyznaczonego terminu rozprawy na dzień 15.11.2012 r., wskazano, że częściowy sprzeciw od wydanego nakazu zapłaty złożony został przez pozwaną w dniu 12.10.2012 r., a więc od jego złożenia do rozprawy upłynął okres jednego miesiąca, a nie dwóch jak podnosi skarżący. W zakresie zarzutu przewlekłości postępowania w okresie od wydania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego tj. od dnia 18.11.2012 r. Prezes przyznał, iż faktycznie od tego dnia do dnia złożenia skargi nie doszło do merytorycznego rozpoznania sprawy. Wprawdzie akta przesłano w dniu 10.12.2012 r. biegłemu wyznaczonemu do wydania opinii, to jednak zostały one zwrócone przez biegłego w dniu 20.12.2012r. z uwagi na brak kompetencji biegłego do wydania opinii w żądanym przez sąd zakresie. Wskazano, że w dniu 31.12.2012r. sędzia sprawozdawca, w którego decernacie znajdowała się przedmiotowa sprawa, złożył urząd. W związku z tym sprawa została przydzielona do rozpoznania innemu sędziemu, który poza nadaniem w dniu 11.02.2013 r. klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty w części nie zaskarżonej przez pozwaną, nie podjął w sprawie do sierpnia 2013r. żadnych czynności. Powodem tej sytuacji było znaczne obciążenie sędziego decernenta, a także pozostałych sędziów orzekających w Wydziale I Cywilnym Sądu Rejonowego w G., którzy przez wiele lat orzekali w niepełnej obsadzie. W podobnej sytuacji znajdowały się także inne wydziały Sądu Rejonowego w G.. Stan ten spowodował znaczne zaległości w rozpoznawaniu spraw, a przeprowadzane na przestrzeni lat zmiany organizacyjne przez Prezesów Sądu z powodu braku orzeczników w niewielkim stopniu wpłynęły na poprawienie istniejącej sytuacji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 21 sierpnia 2012 r. powód R. P.złożył w Sądzie Rejonowym w G. pozew przeciwko W. S..

W dniu 20 września 2012r. wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. W dniu 12 października 2012 r. do Sądu Rejonowego wpłynął sprzeciw pozwanej, w którym zaskarżyła nakaz częściowo.

Zarządzeniem z dnia 24 października 2012 r. sędzia sprawozdawca wyznaczył termin rozprawy na dzień 15.11.2012 r. Na terminie rozprawy powód zobowiązany został do uiszczenia zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w terminie 14 dni, co w wyznaczonym przez Sąd terminie uczynił.

W dniu 27.11.2012 r. wpłynął wniosek powoda o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty.

Postanowieniem z dnia 28.11.2012r. wydanym na posiedzeniu niejawnym Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu.

W dniu 10 grudnia 2012 r. akta sprawy zostały przesłane do biegłego sądowego K. Ł.. W dniu 18 grudnia 2012 r. akta sprawy zostały zwrócone przez biegłego z uwagi na brak kompetencji biegłego do wydania opinii w żądanym przez sąd zakresie.

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2013r. Sąd Rejonowy nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty w części niezaskarżonej przez pozwaną.

W dniu 25 marca 2012 r. akta przedłożono sędziemu sprawozdawcy, który zarządzeniem z dnia 4 kwietnia 2013 r. nakazał ustalić biegłego. W dniu 24 kwietnia 2013 r. sporządzono notatkę, w której wskazano, że po wielokrotnych próbach ustalenia biegłego z zakresu „wysokości czynszów” ustalono biegłego R. S. (1), który podejmie się sporządzenia opinii, określił termin sporządzenia opinii na listopad 2013 r.

Zarządzeniem z dnia 12 sierpnia 2013 r. sędzia nakazał przesłać akta sprawy do biegłego R. S. z prośbą o sporządzenie opinii w terminie 3 miesięcy. Zarządzenie wykonano 26 września 2013 r. Akta doręczono biegłemu w dniu 30 września 2013 r.

W dniu 3 grudnia 2013 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło pismo biegłego, w którym poinformował o wyznaczonej wizji lokalnej na dzień 18 grudnia 2013 r. Jednocześnie biegły zwrócił się o przedłużenie terminu do sporządzenia opinii do dnia 10 lutego 2014 r.

Zarządzeniem z dnia 4 grudnia 2013 r. sędzia referent nakazał poinformować biegłego o przedłużeniu terminu do sporządzenia opinii do dnia 10.02.2014 r.

W dniu 4 grudnia 2013 r. wpłynęła do Sądu Rejonowego skarga powoda na przewlekłość postępowania, w związku z czym biegły został wezwany do zwrotu akt, co uczynił 5 grudnia 2013 r. W dniu 12 grudnia 2013 r. akta sprawy zostały przekazane do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona w niniejszej sprawie okazała się zasadna.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004r., nr 179, poz.1843 ze zm., zwaną dalej „ustawą”), reguluje ona zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu.

Na podstawie art. 2 ust. 1 cytowanej ustawy strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności, które są istotne dla jej rozstrzygnięcia, albo dłużej niż to konieczne dla załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 cytowanego aktu prawnego stwierdzając, czy doszło do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty. Dokonując takiej analizy zważyć trzeba na charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego oraz zachowanie się stron procesowych. Trzeba mieć też na uwadze okoliczność, iż o naruszeniu prawa strony do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie decyduje nie tylko sam upływ czasu, ale i nieuzasadnione przewlekanie procedury przez organ ją prowadzący. Ustalenie zatem zaistnienia przewlekłości nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych

odczuć skarżącego, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego dla wykonania określonych czynności sądowych mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (tak postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 maja 2005r., II S 26/05, LEX 151808).

Przy ocenie, czy w sprawie wystąpiła przewlekłość postępowania należy przede wszystkim brać pod uwagę, czy Sąd dołożył należytej staranności w celu sprawnego przeprowadzenia postępowania oraz czy zapewnił prawidłowy tok tego postępowania.

Analiza akt sprawy I C (...)Sądu Rejonowego w G. w kontekście przedstawionych wyżej przesłanek przewlekłości postępowania wskazuje, że przewlekłość taka w rozumieniu powołanej ustawy miała miejsce od dnia 28 listopada 2012 r. do dnia 11 lutego 2013 r., od dnia 12 lutego 2013 r. do dnia 12 sierpnia 2013 r. oraz od 16 sierpnia 2013 r. do dnia 26 września 2013 r. We wskazanych okresach Sąd Rejonowy nie podjął bowiem żadnej czynności zmierzającej do rozpoznania sprawy. Podkreślić należy, że od momentu wydania postanowienia o przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego w dniu 28 listopada 2012 r. do chwili obecnej Sąd Rejonowy nie podjął odpowiednich działań mających na celu sprawne wydanie opinii i zakończenie postępowania. Nie sposób więc uznać, że dołożono należytej staranności w celu sprawnego przeprowadzenia postępowania.

Za zasadne należało zatem uznać żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania (art. 12 ust. 2 ustawy).

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy uwzględniając skargę, Sąd na żądanie skarżącego, przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 złotych. W wypadku przyznania odpowiedniej sumy pieniężnej od Skarbu Państwa, wypłaty dokonuje sąd prowadzący postępowanie, w którym nastąpiła przewlekłość postępowania, ze środków własnych tego sądu (art. 12 ust. 5 ustawy). Stwierdzenie przewlekłości w aktualnie obowiązującym stanie prawnym na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy obliuguje Sąd Okręgowy do przyznania skarżącemu sumy pieniężnej. W rozpoznawanej sprawie skarżący wniósł o przyznanie mu kwoty 4.000 zł.

Przechodząc do oceny żądania zasądzenia na rzecz skarżącego kwoty 4.000 zł tytułem zadośćuczynienia, należy odwołać się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, który brał pod uwagę następujące okoliczności:

- cierpienie, frustrację, stres, rozczarowanie, zasady sprawiedliwości,
- naturę postępowania,
- zmartwienie,
- szkodę moralną,
- rozpacz,
- strapienie i zawód,
- obawę i troskę.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż skarżący w żaden sposób nie uzasadnił żądania zasądzenia kwoty pieniężnej w wysokości 4.000 zł, nie przytoczył w zasadzie żadnych okoliczności na jego uzasadnienie. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że zasadną jest kwota 2.000 zł i taką też kwotę zasądził na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa tytułem zadośćuczynienia. Sąd Okręgowy ustalając wysokość zadośćuczynienia miał na względzie długotrwałość postępowania sądowego w niniejszej sprawie, znaczenie sprawy dla skarżącego i związaną z tym frustrację wynikającą z braku nadania sprawie biegu.

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy należało z urzędu zwrócić skarżącemu opłatę od skargi.

SSO M. Radomska - Stęplewska SSO R. Marchwicki SSO A. Czarnecka